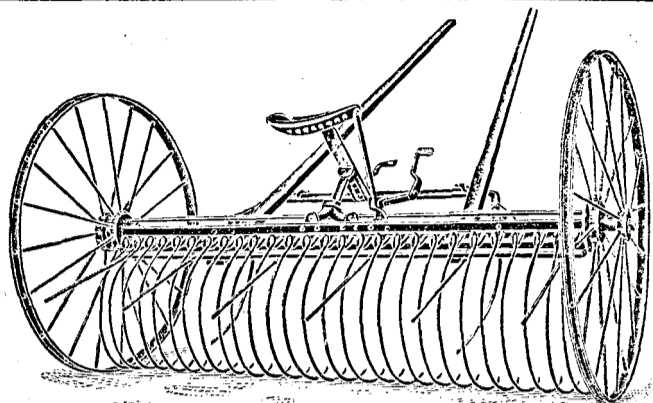


ERDÉLYI GAZDA

XXXVIII. EVFOLYAM.

KOLOZSVÁR. 1906. JUNIUS 10.

23. SZAM



KÜHNE E. hazánk legrégebbi mező-
gazdasági gépgyára által

elismerett gondos kivitelben szállítanak:

MINDENMŰ EGYSOROS KAPÁLÓESZKÖZÖK,

Columbia Cultivátorok, Herrmann kapálók.

Eredeti Laass-féle 6 soros Kapálógépek,

Burgonyamivelő eszközök,
Szénagereblyék, Szénaforgatók,

„OSBORNE”

kéveköti és marokrakó aratógépek, fűkaszaló gépek, stb.

Főraktár:

Budapest, VI., Váci-körút 57/a.

Fiókraktár:

Temesvár, Gazdaudvar.

Állandó bizományi raktár:

MARTON IGNÁCNÁL KOLOZSVÁR, FERENCZ-JÓZSEF-ÚT 3.

1672



A szakkörök véleménye szerint

EZ

a jelenkor



legjobb homlokzati festéke

Prospektussal, mintával, franco és díjtalanul szolgálnak egyedüli gyárosai:

LUTZ EDE és TÁRSA festékgár

BUDAPEST, VII. KER., ÖRNAGY-UTCA 4. SZÁM.

Magánjáró gőzcséplőkészleteket,

- Vetőgépeket, Szénagyűjtőket,
- szabad. Burgonyakiemelőgépeket,
- szab. burgonyaosztályozókat,

és mindenféle egyéb gazdasági gépet szilárd szerkezettel és szolid kivitelben szállít.

DRÖSSLER KÁROLY

cs. és kir. szab. gazdasági gépgyár, érc- és vasöntőde
Gyártelep: POZSONY. BUDAPEST, VI., Váci-körút 59.

Gőzcséplőkészletek, 2¹/₂-től 12 lóerőig, Benzinmotorok, Szalmaprések gőzhajtásra. Aratógépek és egyéb

Mezőgazdasági gépek

legújabb szerkezetben és legjobb kivitelben kaphatók



A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynökségénél



Budapest, V. kerület, Váci-körút 32. szám

Árjegyzéket és költségvetést kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Erdélyi képviselő: WESSEL LEÓ Kolozsvár, New-York-szálloda.

HEUCKE A. GÖZEKEGYÁR
HAUSNEINDORF-I

magyarországi vezérképviselősége:

Budapest, VI., Teréz-körút 31.



CLAYTON & SHUTTLEWORTH,
Budapest, Váci-körút 63.

Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakaszalók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, kolikómozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecs-kavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes acél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

1242

Előnyös feltételek.

Törlesztő kölcsönök.
AZ
Erdélyrészi Magyar Jelzálog Hitelbank

Részvénytársaságnál
Kolozsvárott, Rózsa-utca 1. sz. (emelet.)
igen előnyös feltételű törlesztő kölcsönök kaphatók föld-birtokok és városi bérházakra.

Kölcsönkérvényekhez melléklendők: a legutóbbi hitelesített telekkönyvi kivonat és a hitelesített kataszteri birtokiv. — Bérházaknál a telekkönyv, házberadó vallomás hitelesítve és az épület vázrajza. — Kölcsönök 400 koronától kezdődőleg bármily magas összegig kaphatók. — Becslési költség csak nagy összegű kölcsönöknél számítatik, kisebbeknél az eljárás díjmentes. — Ügynökök közvetítésére nincs szükség, miután mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál az

Igazgatóság.

Hivatalos órák d. e. 9—1 óráig.

1501

Gyors és olcsó lebonyolítás.

Teljes 100-as árfolyam.

Cséplőgép-tulajdonosok!

A belügyminiszteri 1903/73565. o o sz. rendelettel előírt o o

mentőszekrények

gőzgépekhez kemény fából teljesen felszerelve 30 koronáért, járgánygépekhez pléhdobozban 6 kor.-ért, beszerezhetők a

Magyar orvosi műszertárban

— orvosi műszerek, kötszerek, és sérvkötők gyára —
Budapest. VII., Kerepesi-út 32.
Pótláshoz szükséges egyes szerek jutányos árért szállítanak. 1752

Gazdasági kereskedelmi és ipar-bank Részvény-Társaság

BUDAPESTEN, ERZSÉBET-KÖRÚT 35.
Telefon 149. Postataktv. Cheque számla: 15603
Cheque számla: a Magy. Ieszámít. és pénzváltó-banknál

BANKOSZTÁLYA

utján törlesztéses jelzálogkölcsönt földbirtokokra, továbbá városi bérházakra legelőnyösebb feltételek mellett és leggyorsabban bonyolít le az érték legmagasabb arányáig. Megkeresésnél beküldendő a telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv.

VÁLTÓ.

kölcsönt gazdálknak, birtokosoknak, gazdatiszteknek,

KÖLCSÖNT

sorsjegyekre, értékpapirokra és vidéki takarékpénztári részvényekre a legelőnyösebb módon eszközöl.

Árjegyzék, költségvetés és szakszerű felvilágosítás ingyen.

Gazdasági egyesületeknek, valamint községi szövetkezeteknek tömeges megrendelésnél rendkívül kedvezményes árak és feltételek.

GÉPOSZTÁLYA

utján szállít csakis elsőrendű gyártmányban legkedvezőbb feltételek mellett:

- Gazdasági gépeket,
- Gőzcséplő-készleteket,
- Tolókerék-rendszerű vetőgépeket,
- Egyetemes acél-ekéket,
- Gazdasági malomberendezéseket,
- Tejgazdasági gépeket,
- Fűrészgyári berendezéseket,
- Szecs-kavágókat,
- Répvágókat,
- Morzsolókat,
- Darálókat stb.

Tejgazdasági, baromfitenyésztés-gépek és eszközök, tejtelepek, ozukor-, szesz- és keményítő-gyárak berendezése. Mútrágya, erőtakarmányok Derby-malásze, zsák, ponyva stb. stb

DUNKY FIVÉREK

CS. ÉS KIR. UDVARI FÉNYKÉPÉSZEK

ajánlják a mai kor igényeinek megfelelően berendezett műtermüket a nagyérdemű közönség becses figyelmébe.

Műtermek vannak:

Kolozsvár Miskolc
Mátyás király-tér 10. Városház-tér 20.

Dés S.-A.-Ujhely
Felső-sétatér. Főtér 9.

1729 **Sárospatak**
Kossuth Lajos-u. 70.

N A Y és R Ó N A

Gép, fecskendő és szállítóeszközgyár.

Központ:

BUDAPEST, V., KÁLMÁN-UTCA 15.

Taligák, szállító-eszközök bármely építkezés, gazdaság és iparüzem számára.

Diaphragma-szivattyúk. Fecskendők.
Emelő-szerszámok. Vasuti szerszámok.

Mindenféle műszaki és gazdasági kellékből állandó nagyraktár.

Tessék ajánlatot kérni. Telefon.

Bükkfa-Szén

Gróf Teleki László Gyula

erdélyrészi erdészeténél.

Kecsed, u. p. Nagy-Iklód.

Retegi sz. v. v. állomáson waggonba rakra, a legelőnyösebb napi áron waggonszámra beszerezhető.

Szívógázmotorokhoz és egyéb gazdasági használatra kisebb mennyiségben is. Zsákban való szállítás rendelésénél a zsák önköltségen számítatik fel; vagy pedig zsákokat kérünk küldeni. 1423



Mindennemű, vízben oldható és szavatolt beltartalmú **mútrágyafélék**, ugymint: esontiszt és ásványi **szuperfoszfátok**, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szuperfoszfátok és chilisalétrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi irodája: BUDAPESTEN, V. ker., Nádor-utca 4. szám, a hová a rendelések és mindennemű kérdézősködések intézendők.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDATISZTI EGYESÜLET ÉS AZ
ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Osztrák követelések.	279
Gazdasági szakoktatásunk ujitásáról. <i>Egy gyakorlati gazda.</i>	280
Mozgalom Angliában a gyümölcstermesztés terén. <i>György Endre.</i>	281
A burgonyamivelés új módja.	281
Egy liter tej termelési költsége.	282
A tenyésztésre szánt borjak kiválasztása.	282

Kisebb szakközlemények:

A zabszalma értéke a fejőstehenek takarmányozásánál. — Növényvédelem a gyümölcsösben.	283
---	-----

Vegyes közlemények:

Szemle.	283
Meteor jóslata. — A vetések állása. — Díjkezdvevény gyapju szállításánál. — Új hitel-szövetkezetek. — A szövetkezeti gabona-értékesítés Poroszországban. — A bukaresti kiállítás. — Mezőgazdasági sztrájk Franciaországban.	385

Hirdetések.

Osztrák követelések.

(*) Az osztrák agráriusok vezére, Hohenblumi *Simitsch* Alfréd lovag a *Wiener Landw. Zeitung* pünkösdi számában dörgelmes cikket irt, szenvedélyes kirohanást intézett a magyar mezőgazdaság ellen. Ok: a magyar kormány sikere Magyarország igazságos ügyében. Alkalom: a Hohenlohe kormány lemondása. Cél: az osztrák mezőgazdaság oltalmazása. Hogy ezen ok miatt, ebből az alkalomból az osztrák agráriusok vezére miért tűzik ki azt a célt, hogy az osztrák mezőgazdaságot az eddiginél hatásosabb védelemben részesítsék, annak indokát a tényekből a logika szabályai szerint megfejteni nehéz.

Vámszerződés, vagy vámszövetség, önálló magyar, vagy közös magyar-osztrák vámtarifa: ezek voltak a magyar és az osztrák kormányok között az összeütközés pontjai. Hogy a vámszerződés és az önálló magyar vámtarifa mellett is a két ország között való szabad forgalmat akarja ez idő szerint fönntartani a magyar kormány is, azt az osztrák agráriusok csak olyan jól tudhatják, mint nálunk mindenki. Miért fáj hát *Simitsch*eknek a Hohenlohe lehullott feje? Miért főznek bosszúterveket Magyarország mezőgazdasága ellen, mikor annak semmiféle új előnyt nem biztosít a magyar kormány által igazsággal követelt új jogi alap? Miért kiáltanak megtorlásért meg nem ejtett sérelmek ürügye alatt? Nyilvánvaló, hogy ha a vámközösség megszakad, vagy meglazul, az az osztrák mezőgazdaságnak és a magyar iparnak nagy hasznára lesz. De hogy az osztrák mezőgazdaság ezt a hasznot a maga részére már most megakarja kaparítani, mikor a magyar ipar még semmi hasznot sem élvez, azt csak osztrák logikával és az osztrák élelmesség túltengésével lehet megmagyarázni.

Simitsch lovag körülhordozza a véres kardot.

»Minden politikai és nemzeti viszálynak, amely eddig egységünket megbontotta, el kell némulnia a legújabb eseményekkel szemben. *Szervezett harcot kell fölvennünk Magyarország ellen az egész vonalon.* Ez a mi programunk, amely mellett szilárdan ki fogunk tartani. A vámközösséget Magyarország erőszakos ténye szétsza-

kitotta, azt nem szabad újból mesterségesen összezsírítani — dörög a nemes lovag. Mi sem érthetőbb, mint hogy az osztrák gazdák a vámközösség ellen kelnek síkra. Az osztrák gazdák a külön vámterületet éppen úgy kívánják, mint a magyar iparosok. De jóval kevésbé érthető az, amit *Simitsch* úr már most, a vámszerződés által is fönntartandó szabad forgalom idejére követ el.

»A Széll—Körber-féle kiegyezés« — ugymond — »Magyarország erőszakos tényével ledőlt és hála istennek, ezzel az országgal szemben visszanyertük akciósabadságunkat. Az új miniszteriumnak tehát mindenekelőtt a Magyarország parancsára kiadott cukorátviteli illetékre vonatkozó rendeletet kell visszavonnia és gondoskodnia kell arról, hogy a Magyarországgal való állatforgalmunkban mindazok a kikötések megtörténjenek, amelyeket hazai állattenyésztésünk oltalma szempontjából szükségeseknek tartunk. *Egyetlen egy darab állatnak sem szabad ezentúl Magyarországból hozzánk átjönnie, mielőtt a határon osztrák állatorvos meg nem vizsgálta volna.* A Magyarországon levő zilált állategészségügyi viszonyok teljes igazolják ezt a követelést. Azzal a jogunkkal is teljes mértékben élnünk kell, hogy *határainkat részben, vagy egészen elzárják az állatforgalom elől, ha Magyarországon állatbetegségek ránk nézve fenyegető mértékben uralkodnak.* Egyenesen botorság lenne, ha az eddigi tapasztalatok után továbbra is Magyarország eljárására biznók magunkat. Nem kevésbé szükséges, hogy vasuti tarifapolitikánk Magyarországgal szemben, az a politika, amely mező- és erdőgazdaságunkat és malomiparunkat a legérzékenyebb módon sértette, megreformáltassék, stb.«

És mindezt *Simitsch* olyan vámszerződéses viszony keretében követeli, amelyben a két ország közötti szabad forgalom továbbra is fönntmaradna. »Bizonyára nem akarunk vámháborút, de követeljük, hogy érdekeink jobban és nyomatékosabban védessenek meg, mint eddig.« Ószinte és az osztrák mezőgazdaság szempontjából teljesen érthető követelés ez. Minek is követelne az ő érzékeny lelkük vámháborút, mikor a vámszerződés utján is elérhetőnek vélik

— Jobb és —
megbízhatóbb

— magvakat —

nem is ajánlhatunk,
— mint a minőket —

32 év óta

Mauthner
Ödön

császári és királyi udvari
magkereskedésében
BUDAPESTEN
kaphat.

Permetezéshez

Ajánlunk szavatolás mellett permetezőket, kénporfúvókat, vegytiszta rézgálicot, sublimált kénport, dr. *Aschenbrandt*-féle bordói- és rézkénport, raffiaháncsot, jutafonalat a legjutá-

nyosabb áron. — Kivánatra árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, V. Alkotmány-utca 31.

mindazt, amit a vámháboru nekik szerezhet: az állatforgalom lehetetlenné tételét, a gabona, fa, örlemények kivitelének megszorítását. Meg aztán az osztrák agráriusok az osztrák iparosok érdekeit sem tévesztik szem elől. Dehogy követelnek ők vámháborut, amely az osztrák ipar károsodásával járna Békés vámszerződést akarnak ők, a melynek oltalma alatt az osztrák iparcikkek továbbra is szépen kivihetők legyenek Magyarországra, a magyar mezőgazdasági termékek pedig kiszorulanak Ausztriából.

Ennek az egész cikknek és a benne kifejezett követeléseknek csak egy kis időrendbeli hibája van. Az, hogy Ausztria Magyarországgal szemben ma már nem érvényesítheti a hagyományos saját zsirba való fulasztás politikáját, az hogy ma már nem császári pátensek írják elő Magyarország vámpolitikáját és az, hogy ma már csak kétoldalú szerződés kötésére hajlandó Magyarország, amelynek elve: *do ut des*. Adok, hogy adj.

Gazdasági szakoktatásunk ujtásáról.

Gazdasági szakoktatásunk ujtásának tervezetéről olvasva, azt veszem észre, hogy a gyakorlati iránytól eltérve, mindinkább elméleti alapokra akarják azt fektetni. Így a kolozsvári gazdasági tanintézetet is kiakarják forgatni régi gyakorlati jellegéből. Pedig ez intézetnek éppen az volt a legfőbb előnye, hogy a tanítási módszer gyakorlatias irányban volt vezetve. A növendékek elsajátították azokat a kézi ügyességeket, melyekre az életben szükségük van, s oktattva voltak, miképpen kell a tudomány vivmányait gazdasági téren értékesíteni. Ez iránynak fejlesztését óhajtuk, *s e célból minél előbb kellene a növendékeket a középiskolákból a gazdasági szakiskolákba terelni.* Ahol a középiskola túlterhelésétől, felesleges latin, görög szabályoktól és egyéb észbutító definióktól megszabadulva, az élet követelményeivel ismerkedhetnének meg, és haszontalan elméleti gyötrelmekkel nem fecsérelnék el drága idejüket, s szülőik keserves keresményét.

E helyett, az újabb tervezet szerint még tovább hagynák az ifjakat a középiskolákban gyötrődni; a régebbi 6 osztálynak elvégzése helyett, 8 osztály illetve érettségi vizsgálat elvégzését követelvény.

Igénytelen nézetem szerint, a kolozsvári kereskedelmi akadémia mintájára 2 tanfolyamot kellene szervezni. Az egyik tanfolyamra 4 gymnásium vagy 4 polgári iskola elvégzése után vétetnének fel a növendékek. Négy évre terjedne a tanfolyam, a legszigorubb gyakorlatias tanmódszerrel. Erre vonatkozó javaslatimat más alkalommal leszek bátor előadni.

A másik vagyis felsőbb tanfolyamot a kolozsvári tudomány egyetemi előadásokkal kellene kapcsolatba hozni (miként azt a kereskedelmi akadémia is gyakorlatilag meg-

valósította). E tanfolyamra felvétetnének az alsóbb tanfolyamot jó sikerrel elvégzett, vagy érettségi vizsgálatot tett ifjak. E tanfolyam 3 évre terjedne és itt is az elméleti oktatásnak kapcsolatosnak kellene lennie a gyakorlati utmutatásokkal. Ez egyetemi tanfolyamot úgy kellene beosztani, hogy a gyakorlati mezőgazdaság főbb vonásaiban taníttassék és e mellett egyes szakok, melyek közül a növények tetszése szerint választhat, a tudomány vivmányainak teljes felölelése mellett, a legnagyobb részletességgel adassanak elő. Így például lenne egy legfelsőbb fokú erdőszeti, állatgyógyászati, szeszfőzési, sörfőzési, sajt-készítési, kertészeti stb. előadási szak. Ugy képelem ezt, mint ahogy az egyik orvos kiválóan szemész, a másik kiválóan fogász, a harmadik különösen nőgyógyász stb. Mert az ismereteknek sokasága miatt, ma már mindenik szakot jól megtanulni, lehetetlenség.

Ez előadott két tanfolyamot itt Kolozsvárt a legkönnyebben és a legkevesebb költséggel be lehetne állítani. Mert itt a legjobb gazdasági tanerők és az előadásokhoz szükséges felszerelések is meg vannak. És amennyiben egyik vagy másik irányban kiegészítésre lenne szükség, itt van az egyetem, az ő tudós tanárai és felszerelésével. Egyelőre be lehetne állítani 2-3 vagy 4 legfelsőbb szakot, melyeket később szaporítani lehetne.

E legfelsőbb szakokon képezhetnék ki magukat a gazdasági intézeti szaktanárok, szeszfőzők, sörfőzők stb.

Örvendenék, ha e nagyfontosságú kérdéshez úgy a szak-, mint a gyakorlati emberek minél alaposabban és részletesebben hozzá szólának, melyek után én is részletesebben elő fogom adni nézeteimet.

Egy gyakorlati gazda.

A fönnt közölt sorokkal nem igen értünk egyet. Közreadtuk mégis azokat, mert gazdaságunk egy tagja szól hozzám a gazdasági szakoktatás kérdéséhez, érdekes megjegyzéseket fűzve ahoz és eredeti javaslatában új eszméket adva a szakoktatás reformjához. Azok az eszmék, amelyek ebben a javaslatban vannak, esetleg még komoly megfontolás tárgyai lehetnek majd akkor, mikor a gazdasági szakoktatás gyökeres reformja kerül tárgyalás alá. Csakhogy most ettől még távol vagyunk. Ma egy részleges átalakításról van szó, amelyet a viszonyok parancsolóan irnak elő.

A kolozsvári gazdasági tanintézetnek akadémiai rangra való emelése mellett mi is irtunk. Mert a mi véleményünk szerint ezáltal a változás által egyáltalában nem térnének el a gyakorlati iránytól, nem akarják a tanintézetet régi gyakorlati jellegéből kiforgatni, hanem mai gyakorlati jellegének megővése mellett olyan előképzettségű tanuló anyagot igyekeznek szerezni, amely modern, az okos, a haladásra képes mezőgazdálkodásnak alkalmas embereket adhat.

Azokat a kézi ügyességeket, amelyekre az életbe kikerülő gazdáknak és gazdatiszteknek szükségük van, a kolozsvári gazdasági akadémia növendékei nem kevésbé tudják majd elsajátítani, mint a tanintézetéi; de

hogy a tudomány vivmányait a gazdasági téren is értékesíteni, az eddigénél talán nagyobb mértékben is értékesíteni tudják, ahoz kell a nagyobb előképzettség, a középiskolai tanulmányok elvégzése.

De szükség van erre a mi véleményünk szerint más szempontból is. Szükség van erre azért is, hogy a sajátjában gazdálkodó és a más birtokát kezelő gazdatiszt általános műveltség és szakképzettség tekintetében egyenrangú legyen azon társadalmi kör tagjaival, akikkel érintkeznie kell a mindennapi életben. Ez ad társadalmi, sőt politikai pozíciót is a gazdáknak, erről a pozícióról tudják majd megszerezni azt a becsülést és azt a befolyást, amely a mezőgazdaságot és annak művelőit a társadalmi és az állami életben jogosan megilletik.

A mezőgazdasági szakoktatás nagy reformját illetőleg, azt a reformot illetőleg, amelynek a gazdasági ismétlő iskoláktól a földműves iskolákon át a gazdasági főiskoláig kell terjednie: nekünk is meg van a kialakult véleményünk, amelyet ki fogunk fejteni mihelyest annak ideje elérkezik.

Szerk.

Mozgalom Angliában a gyümölcs-termesztés terén.

Hazánk gyümölcsészete szempontjából különös érdeklődéssel bírnak azok a törekvések, melyeket Anglia a maga belföldi termelésének emelése szempontjából a legutolsó időkben tesz. Tudvalevő ugyanis, hogy sem mi, sem bármely más állam oly szép gyümölcsöt, mint az Angliában termelt, nem vagyunk képesek előállítani, habár a mi terményeink határozottan izletesebbek is, és így kénytelenek vagyunk e téren is az angol termelő fölényét elismerve, csak a másodrendű minőségekre fektetni a fősúlyt.

Lord Onslow a Board of Agriculture elnöke e téren is kiterjesztette figyelmét. Egy szakbizottságot állított össze a kormány kebelében, a melynek feladata megállapítani az angol gyümölcsstermelés mai viszonyait és javaslatokat tenni az iránt, hogy mily intézkedések volnának teendők annak fejlesztése érdekében. Az igen nagyszámu szakbizottság valószínűleg ki fogja terjeszteni figyelmét a gyümölcs értékesítésére s ezzel kapcsolatosan a külföldi versenyre, különös tekintettel az olcsó szállításra, melyet ismételve panasznak az angol gazdák.

Tényleg az angol gyümölcsstermelés rendkívüli fejlődött a legutolsó években, de a gyümölcsfogyasztás még inkább. A nagyobb mérvű lendület kezdete még 1883-ra vezethető vissza, a mikor a kertészeti egylet országos alma-, a következő évben körte- s négy év múlva alma- és körtegresszus tartott. Érdekes, hogy ekkor még 1540 alma- és 651 körtefajt mutattak be, és a kereskedelmi kerteszet két vezérembere, Morgan és Wright, csak akkor kezdte a kevesebb fajták gyakorlati tanát hirdetni. Ettől fogva ebben az irányban halad az angol gyümölcsészete. Egy pár adat igazolja, hogy mily terjedelemmel. 1888-ban volt 199.178, 1902-ben már 236.856 acre gyümölcsfakert, ugyanazon években 36.784, illetőleg 75.378 acre gyümölcsfakerteszetek. Ugy hogy tekintve a bőven terjedő fajok behozatalát s jobb ápolását, egész nyugodtan lehet mondani, hogy ma átlag több, mint kétszer annyi gyümölcs terem Nagybritanniában, mint másfél évtizeddel ezelőtt. Hasonló az emelkedés az üvegházi termelésnél is. Egy

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás- király- tér, 7. sz. saját házában.

Botételek előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

(1007.)

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztés kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Árúraktárat (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzések is kaphatók.

kimutatás készítettett 1899-ben, mely azt mutatta, hogy 30 év alatt az üvegházak területé, melyek tulnyomó nagy részében gyümölcs és paradicsom terem, 100 acreről 1100 acrere emelkedett, s hogy nem ritkák oly üvegházi vállalatok, melyeknek 25—30 acre üvegházított területük van. Mindez mutatja a belföldi termelés gyors emelkedését.

De ugyanakkor emelkedett a nyers gyümölcs behozatala is. Szakemberek úgy számítják, hogy az évi behozatal ma 10 millió font sterlinget és 16 millió mázsát tesz ki. Az 1903. évről még csak az előzetes adatok ismeretese, melyek némi csekély kiigazítást szenvedhetnek; de ezek — az 1903. év szerfelett mostoha lévén a kora tavaszi fagyok folytán az angol gyümölcstermesztésre — fölülmulnak minden előző évet. Maguk az adatok font sterlingekben a reánk nézve számításba jöhető nyers gyümölcsökből következők voltak: alma 2.781.348, barack 21.584, cseresznye 167.142, pöszméte 28.444, szőlő 717.830, dió 667.899, körte 326.463, szilva 622.948, paradicsom (melyet itt nyersen is esznek) 951.499. Ezek a főbb gyümölcsök, a melyek tőlünk is szállíthatók volnának. A dinnye külön nem vétetik számba. Ezen számokban azonban rendkívüli nagyok, épen a fentebb említett rendkívül kedvezőtlen körülmények folytán.

Nem csoda azonban, hogy ily nagy összeg méltán gondolkodóba ejtheti nemcsak a termelőket, hanem a kormányt is, és pedig épen most, a mikor a gazdák helyzete, nagyon is válságos és sokkal nagyobb figyelem fordított a földmivelés ügyeire, mint bármikor máskor ezelőtt.

Mikor a megváltozott viszonyok közt Gladstone először ajánlotta a gyümölcstermelést is mentségül a gazdáknak: óriási guny volt a felelet. Ma már egészen kétségtelenül hangoztatják, hogy az angol gazdasági viszonyokban a teljes irányváltatás feltétlenül szükségessé vált. Oly magas védvámra még csak gondolni sem lehet, a mely lehetővé tenné a nyers gabnatermelésben venni fel a versenyt a távol termelőkkal. Ennélfogva az intenzivítás hova tovább előre halad. Buzatermelés helyett hustermelés, tej, gyümölcs, mindenekfelett pedig ezekben is csak a legjobb és legelső minőség: ez az angol földmivelés jövője. Most már nemcsak az állatfajok, hanem a növény- és gyümölcsfajok nemesítése és a pedigreek tenyésztése lett az irány.

Tényleg a gyümölcspiacon is a legszebb fajok termelése az irány. A szárazföldi almánál jobb az amerikai s annál kapósabb az angol; az almeria szőlőkkel versenyez az angol üvegházi; a szilvákban a devonshirei termés minőségre leveri a kaliforniait, s csak a francia Reine Claude fajokkal nem bír; egyedül a körte és a cseresznye az, ahol a francia cég minőségben is előtérben van; sőt érdekes az, hogy a paradicsomtenyésztésben a legújabb időben a spanyol és a Kanári-szigetekre az angol üvegházi termelésből küldenek ki magvakat, hogy az angol nyersen ehető paradicsom előállítható legyen szabad ég alatt.

Természetes, hogy a külföldi verseny is nagyot haladt. Hiszen a refrigerator rendszer meghonosítása vasúton és hajókon lehetővé tette, hogy például a kaliforniai szilva 6000 angol mértföld távolságról decemberben frissen érkezék a londoni piacra, Olaszország

friss gyümölcse folyton megelőzze az angolt a Covent gardenen, s az a főelőnye az angol selejtesebb terménynek, hogy hamarabb van a piacon, mint a kanadai, az olasz behozatal átalakulása óta lényegesen megcsökkent, úgy hogy ezen a téren is csak a legjobb minőségeknek van már jövőjük, sőt jelenjük is.

A szárazföldi szállítás folytán tapasztalt nehézségei mellett a fumei irány célzatos művelése, beleértve a megfelelő refrigerator rendszerű vasuti kocsikat s a Fiuméből közlekedő hajók megfelelő berendezését, volna a követendő irány sarka, mert ily módon akár a Lawsontársasággal, akár más uton a magyar gyümölcs esélyei annál valószínűbbek, mivel ha képtelenek vagyunk is oly szép gyümölcsöt termelni, mint az angol, mégis képesek vagyunk ily korán jelenni meg a piacon, mint a használatlanul gyengébb olasz gyümölcs, kivált rendes szállítás esetén, mint ez a bologna—antwerpeni vonalon gyakoroltatik is.

Az angol gyümölcstermesztés fejlődési iránya ugyanaz, mint ami a miénk, csak hogy jóval előrehaladottabb állapotban van. Nehézségei is azok voltak. Fentebb már érintettem a fajták túl nagy számát, a melyet fokozatosan redukáltak ők is, mint mi, és hasonló a helyzet a gyümölcstermelés nehézségeivel is. A tavaszi fagy, mely tavaly is tönkre tette az összes termést, ép oly veszedelmes Angliában, mint nálunk; a madarak még nagyobb veszedelem, mert a törvény védi és a helyhatóságok erős kezelése mellett hatályosabban védi az éneklő madarakat, mint nálunk, ennek folytán a mennyivel kisebb a veszedelem a rovarvilágtól, aligha nem közel annyival több a madárvilágtól; az értékesítésnél nálók is a főbaj, hogy az egyes tenyésztők nem tudnak egyetértésre vergődni s szövetkezeti uton értékesíteni, e miatt a vasuti kocsik teljesen ki nem használhatók és a szállítás drága. Ezen a téren újabb a behozott „farm produce“ szállítás, a melynél, mint annak idején részletesen jelentettem volt, a kosarakat a vasut adja el olcsón s bélyegeken fizetik a szállításat. A vasut teljesítvén a kihordást is a címzett-hez, nagyon segít ott, ahol a termelő egyenes összeköttetésben van a fogyasztóval, de nem a nagyobb termelésnél. Hasonló a helyzet a csomagolásra nézve is. Ezt a kormány itt is, Irlandban is úgy vette kezébe, hogy legutóbb bocsátott ki röpiratokat célszerű utasításokkal a gyümölcs csomagolásra, szállításra és értékesítésre vonatkozólag.

Végre az újabb időben a tudományos kísérletek is nagy buzgalommal folynak. Bedford herceg Woburnban kísérleti gyümölcsgazdaságot állított fel, melynek eredményei tíz év óta közzé is tételnek. A kísérletek folynak nemcsak a fajtákkal, talaj és trágyázási, de a metszési, kezelési viszonyokkal is és különösen újabb arra a vitatott kérdésre nézve is: helyes-e és ha helyes, a fa milyen idős korától fogva helyes a fa tövével a fűvet megtörni? Bizonyos, hogy e kísérletek eredményei nagy hatást fognak gyakorolni.

Mint ezekből látható: az irány mindenben ugyanaz, mint nálunk. Csak egy előny van az izletesebb terményen kívül a magyar termelőnél: a tulajdon. Ez igen nehéz kérdés itt. Úgy számítják egyes szakemberek, hogy egy acre gyümölcsös berendezése a rigolozás megkezdésétől, a faültetéstől, addig, míg a fa teljes termésbe jőn, átlag 100 font sterlingbe is belejön. Már most, hogy kockáztatná ez

összeget a bérlő, a kinek bérlete évről-évre felmondható? Az angol törvény csak azon esetben adat kárpótlást a tulajdonosnak vagy a bejövő bérlővel a kimenő bérlőnek gyümölcsfákért, ha az a tulajdonos írásos beleegyezésével, mint piackertész szerepel. Erre azonban a tulajdonos ép ezért nem igen hajlandó. Új gyümölcsösök létesítése tehát csak ott lehetséges, ahol hosszú bérletekbe — legalább 15—20 évbe, — belemegy a tulajdonos, de ez ritka eset, kivált a kötött birtoknál. Az 1900. évi Agricultural Holdings Act alkalmával tettek kísérletet arra, hogy a törvényhozás mondja ki, hogy legfeljebb egy acre gyümölcsös berendezésért kárpótlást ad a tulajdonos írásos beleegyezése nélkül is a kimenő bérlőnek, de sikertelenül. S így a bérlő felett mindig ott a Damokles kard.

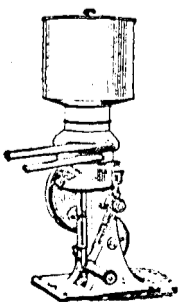
Ha mindezek dacára mégis oly nagy a haladás: az a fentebb részletezett azon körülményeknek tulajdonítandó, amelyek az egész angol mezőgazdaság irányára befolyással bírnak, s azonfelül a folyton emelkedő óriás szükségletnek, melynek ellátásában részben mi is participálhatnánk. **György Endre.**

A burgonyamivelés új módja.

Észak-Németország homokos és homokos vályogtalajain a nagyobb gazdaságokban a burgonya termelésnek egy módja divik, mely nálunk nem ismeretes és a mely azért érdemel figyelmet, mert a munka legnagyobb részét fogatokkal végzik és a kézimunkát a minimumra szorítják le.

A burgonya előveteménye rendszerint rozs, melynek lekerülte után zöldtrágya növény vettetik, ezt ősszel nem szántják alá, hanem télen át még istállótrágyával is megtrágyazzák a földet és kora tavasszal mind a kettőt 25 cm-re alászántják, nagyobb gazdaságokban a gőzekével. Április közepén szuperfoszfátot és 40%-os kálit hintenek el, a talajt megboronálják, csusztatóval elsimitják és a fészekvájó géppel, megkészítik a burgonya számára. Ezen gépek nálunk még kevésbé ismeretesek, Németországban ellenben egyre nagyobb mértékben alkalmaztatnak a könnyebb talajokon. Szerkezetük különböző, a fészkeket egyforma mélyre és távolságra készítik. A távolság szabályozható. A sortávolság legtöbbször 58 cm, a távolság a sorokban 37—47 cm. Naponta 6—10 ha-on képes egy gép a fészkeket megkészíteni. A gép után 15—17 munkás halad két csoportban, az egyik a burgonyát ülteti, a másik lábukkal a fészkeket betakarja és a földet a gumóhoz nyomja, 14 nap mulva, ha már a talaj kigyomosodik, a fészekvájó gépeken a vájó korongok töltőgépekkel helyettesítettek és u. n. vaktöltőgéteket végeznek, a keletkezett ormokat lehengerzik, 10—14 nap mulva aprófogú könnyű fogással kétszer keresztben megfogasolják. A burgonya kikéleskor chilisalétrom fejtrágyát adnak. Az ismételt boronálás és a kikéles után való lókapálás fölöslegessé teszi a kézzel való kapálást. Junius közepe táján a burgonyát fogatos töltőgéttel feltöltik, ezzel a burgonyamunka egész a kisedésig befejezést nyer.

Az elmondottak szerint csak a sorközök miveltetnek meg, a sorok nem. Az ültetés mélysége 10 cm. Ültetésre nagy gumókat használnak, ezért a vetőmag-szükséglet nagyobb a nálunk szokásosnál, 30—36 q ha-



Teljes tejszövetkezeti berendezéseket,

kézi-crő- és turbina-hajtásra, ugyszintén mindennemű tejjgazdasági gépeket és eszközöket tejszállításhoz, vaj és sajtyártáshoz legelőnyösebben szállít az

Első magyar tejjgazdasági gép- és eszkozygyar

1660 **FUCHS és SCHLICHTER, Budapest, VI., Jász-utca 7. szám**

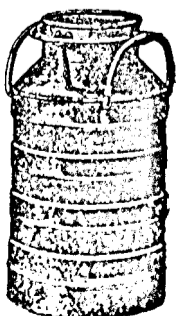
KÜLÖNLEGESSÉG:

„Svéd Globe Separator.“



Tejtelepek és tejszövetkezetek által termelt vajat évi kötés mellett korlátlan mennyiségben legmagasabb árakon veszünk át.

Árjegyzékek, költségvetések, tervek ingyen és bormentve.



onkint (17—20 g kat. holdankint). Általában a vetőgumó tiszteresére számítják a termést, ez a mi burgonyaterméseinket jelentékenyen felülmúlja, a mi a bőséges trágyázás, jó művelés és jó vetőgumó használatának az eredménye. A burgonya kiszedését kézzel végézik, mert azt tapasztalták, hogy a burgonyaszedő gépekkel való munka nem olcsóbb.

Egy liter tej termelési költsége.

Kétségtelen, hogy az okos gazdálkodás alapföltétele az, hogy mezőgazdaságunk minden egyes ágánál tudjuk, van-e és mekkora a *tiszta* jövedelem, megfizeti és mennyire fizeti meg a reáfordított munkát és a belefektetett tőkét. Erről azonban csak akkor szerezhetünk biztos meggyőződést, ha minden termelési ágánál pontosan, számszerűleg tudjuk a termelési költségek nagyságát és nem elégszünk meg azzal, hogy a bevételt rendszeren nyilván tartjuk.

Tejgazdasággal foglalkozó gazdáink részére például kiválóan szükséges lehet tudni, hogy egy liter tej termelése mennyibe kerül, mert hiszen ettől függ mindenekelőtt az, hogy érdemes-e tejgazdaságot fönntartani, de ettől függ az is, hogy milyen értékesítés felé törekedjenek. Egy német tejgazdasági lapban az egy liter tej előállításának költségeinek kiszámítási módját olvassuk és noha a mi viszonyainknál az ott levő számok egészen mások is lehetnek, magát a számítás módját mégis jól illusztrálják azok. Ezen példa szerint egy liter tej előállításának költségeinek kiszámításánál a következők szerint kell eljárni:

1. A tehén tőkekamatozása (1 tehén = 400 M., 4%-kal)	16 M.
2. Állatbiztosítás, illetőleg veszteség (az érték 5%-a)	20 "
3. Épületjavításban és biztosításban részesedés	10 "
4. Részesedés istálló és tejgazdasági eszközök kopásában (20%)	3 "
5. Részesedés a bika, vagy folyatás költségeiben	3 "
6. Részesedés világításban	1 "
7. Részesedés állatorvosi és gyógykezelési költségekben	2 "
8. Részesedés a béres munkabérében	35 "
9. Részesedés a kezelésben, felügyeletben	6 "
10. Részesedés a vegyes számla költségeiben	5 "
11. Fejés (10 tehén részére kétszeri fejés 25 pf.)	9 "
12. 155 napi legelő	50 "
13. 210 napi istállótakarmány, naponként:	
5 kg. szalma	10 pfennig
5 " széna	20 "
25 " répa	25 "
2 " olajpogácsa	32 "
	87 "
210 nap alatt körülbelül	182 M.
14. Alomszalma naponként 5 kg. métermázsája 1'60 M.	30 "
15. Kamatok (a forgó tőke feléért)	12 "
16. Elhasználás. Fölveendő, hogy a fejősmarhának a vágómarhánál nagyobb ára (40:30) az élősúlyszaporodással fedezve van, tehát	
Az összes költségek	384 M.
A költségekből levonandó:	
75 mmázsa trágya à 60—90 pf.	19 M.
1 borju értéke	64 M.
Marad költség	320 M.

Ezt az összeget el kell osztani a tehén által adott tej literének számával. Föltéve, hogy a tehén 2800 literet adott, akkor a költségek 1 liter tejnél 11,5 pfenniget tesznek ki. Miután a tehéntőke 4%-os kamatozását már fölvevük, ezen példa szerint ha helyben 11,5 pfenniget lehet elérni egy liter tej után, ez elegendő lesz.

Ha városba kell 2 lovas szekeren bevitetni a tejet, akkor még ennek a költségét is meg kell állapítani körülbelül ilyenformán:

1. 2 lónak $\frac{1}{2}$ napja; egy évben cca 180: takarmányköltség	450 M.
2 ló elhasználási költsége $\frac{2}{3}$ részben (cca érték 15% a)	100 "
2 ló patkolási költsége $\frac{3}{4}$ részben	40 "
2 ló részére a legeltetési tőke kamata $\frac{1}{2}$ részben	20 "
2. A tejeskocsi javítása	60 "
Befektetéstőke kamatozása	12 "
3. Lószerszám, épületek kopása stb.	18 "
4. Tejes edények (javítás) és befektetési tőke kamatozása	60 "
5. Egy kocsi $\frac{1}{2}$ napra, egy évben cca 180 napra	270 "
Összesen	1030 M.

Ha ezt az összeget 40 tehenre kell felosztani, tehenenként 25 márka esik, vagyis

2500 literes évi tejmenyi-ségnél 1 liter teje =	1 pfennig
2800 literes évi tejmenyi-ségnél 1 liter teje =	0,9 "

Föltéve, hogy a tejet egy nagyobb fogasztónak szállítják és tehát a kicsinyben való eladás költségeit nem kell számításba venni, akkor a költségek lesznek minden liter tej eladásánál:

1. Termelési költség	11,5 pfennig
2. Szállítási stb. költség	1,0 "
3. Veszteség kifolyt és elromlott tejben	0,5 "
Összesen	13,0 pfennig

Vagyis ezen számítás szerint a városba beszállított tej literjéért minimálisan 13 pfennig árat kell elérni, hogy az előállítás és szállítási költségek fedezve legyenek.

A tenyésztésre szánt borjak kiválasztása.

Olyan tenyészetekben, ahol a tej értékesítésére kedvező alkalmom kínálkozik, a tenyésztőnek már a 3—4 hetes borjakat meg kell vizsgálnia és döntenie a felett, hogy mely borjak alkalmasak a felnevelésre. Ugyanis magas tejárak mellett — mint az előzőkből tudjuk — a borjak teljes tejjel történő táplálása oly sok pénzbe kerül, hogy a felnevelés csak igen kiváló, tiszta fajtájú, értékesnek ígérkező borjaknál mutatkozik hasznothozónak. A mesterséges felneveléssel módunkban van ugyan a felnevelés költségeit jelentékenyen mérsékelni, mindazonáltal itt is megfontolandó, hogy a borju felnevelésére fordított költségek arányban fognak-e állani annak tényleges piac értékével.

Ezen körülmények figyelembevételével kell döntenie a tenyésztőnek a felett, vajjon a tehének utánpótlására szükséges üszöket nem lehetne-e a piacon jutányosabban beszerezni, mint borjak nevelésével. Általában azt mondhatjuk, hogy *tiszta fajtából álló tenyészetben még magas tejárak mellett is a borjunevelés útján történő utánpótlás mutatkozik előnyösebbnek* azon oknál fogva, mert hazai viszonyaink között tiszta fajtájú, kifogástalan, jó tulaj-

donságokkal bíró üszöket nagyobb számban beszerezni csak oly sok utánjárással és drága áron sikerül, hogy ennek eszközzésére a gazda egyrészt idő hiányában sem vállalkozhatik, másrészt pedig a beszerzési árak tulszárnyalják ez esetben is az üszök rendes használati értékét.

A vásárlás által való utánpótlás ennél fogva csakis a kizárólag tejjövedelemre bázisított, vegyes fajtájú, kevésbé értékes tehenekből álló, u. n. *lefejtő tehénészetben* mutatkozik előnyösnek és még itt is igen sok nehézséggel van egybekötve. A helyi viszonyoknak megfelelő fajtának megválasztásával, az állatok jó tulajdonságainak, képességeinek évek hosszú során át történt fejlesztésével létrehozott tenyészetben, rendszerint csak arról lehet szó, hogy a saját tenyészetünk utánpótlására szükséges borjakon kívül érdemes-e tenyészállatokat eladásra nevelni. Amennyiben a viszonyok alapos mérlegelése után azon megállapodásra jutnánk, hogy eladásra tenyészállatokat nem nevelünk, a borjuknak jelentékeny része selejtezésre kerül; és pedig a hol a tej drága, már a 2—4 hetes korban kiválasztjuk a saját szükségletre felnevelendőket, valamint a selejtezeseket s utóbbiakat vagy azonnal eladjuk, vagy pedig ha tejhulladék: lefőltözött tej, író áll rendelkezésünkre — csak meghizlalás után adjuk vágóhidra.

Az ilyen fiatal koru borjak mustrálásánál külsejükből, kinézésükből nem vonhatunk elég alapos következtetést jövőbeli testi alakulásuk és képességeikre nézve, legteljebb csak a hibás színűeket, a már most valamely testi hibában szenvedőket, az igen csekély élősuilyal született, beteges kinézésűeket fogjuk első sorban eladásra kijelölni. Tudva azonban azt, hogy a borju általában jellegét, vagyis testi alakulását és összes képességeit, tulajdonságait jó részben szülőitől örökli, azon, már most is jobb külsővel bíró borjakat hagyjuk meg saját tenyésztésre, illetve eladásra nevelendő tenyészállatul, melynek szülői legkiválóbb képességekkel voltak, vagy vannak felruházva.

E tekintetben bizonyos mértékig a szülők testi alakulása is figyelembe veendő, de különös súlyt helyezünk a szülők termelőképességére. Jövedelmi szempontból itt mindenekelőtt a termelő képesség jön tekintetbe és pedig olyan értelemben, hogy első sorban azon borjak hagyassanak meg, esetleg kissé hiányosabb testi alakulás vagy egyéb jellegbeli hibával is, *melyeknek anyja, továbbá apjának anyja évenként a legtöbb zsirt termelte*. Ugyanis két tehén közül vajtermelésre alapított üzemben nem mindig az adja a nagyobb jövedelmet, mely több tejet adott, hanem az, mely több zsirt produkált. J. Kühn Halléban, Hitscher Kleinhof-Tapiauban, Kirchner Lipcsében beható vizsgálódások alapján, azt is bebizonyították, hogy a *tehenek a tejnek nemcsak mennyiségét, de zsírosságát is nagy biztonsággal átörökítik nemcsak üsző utódaikra, hanem bika utódaik révén unokáikra is*, vagy más szóval: a jó tejelő tehenektől származó üszök és bikáknak utódaik rendszeren jó tejelők szoktak lenni.

Bár a borjuk csak igen ritka esetben kapják meg szülőiktől magzatkorban a tuberkulózist, mégis ajánlatos — ha módunkban van — *első sorban a gümőkóros anyáktól származó borjakat kiselejtezni*, mert különösen természetes táplálás mellett, az ilyen borjak a szopós kor folyamán mindig nagyobb mértékben ki vannak téve az anya részéről történhető fertőzés esélyeinek.

A szopós korban történt selejtezéskor

Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található.

Minden fajtájú és nagyságu szalon, ebédlő és futószőnyeg, gyapjú és csipke függönyök.

Amerika önműködő ablak-roletták egyedüli főraktára.

Sárga Kristóf

utódai

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

1005

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Divatos **férfi ingek**, alsó-nadrágok, gallérok, kékzölök és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.

Férfi és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

azonban ajánlatos több borjut meghagyni, mint a hányat majdan tenyészetbe állítani, vagy éppen értékesíteni szándékozunk, mert a tenyésztésbevitel idejéig a borjak száma különböző okokból származó elhullások folytán megapadhat, vagy pedig egyeseknél a fejlődés folyamán oly befolyások érvényesülhetnek, melyek a borjak egy részét a tenyésztésbevitelre alkalmatlanná teszik. Ily módon egy másik selejtezés is szükségessé válik, melynek eszközlése az egy éves korban legcélszerűbb, mikor már a borjak teste határozottabban kialakulást nyert s így annak elbírálása jóval könnyebb, mint a szopós korban. Ekkor a körülményekhez képest szigorubb bírálat alá vehetjük a testalakulást is, bár *tejjövedelemre bázisozott tenyészetekben ez alkalommal sem szabad a formalizmus elveit a bírálatnál fölénybe helyezni. hanem a fontosabb, hasznosítási irányzatnak kellő teret engedjünk, vagyis röviden szólva: olyan borjakat hagyjunk meg tenyésztésre, melyek a fajtát jellegző külső alakulás mellett, a legnagyobb tej- és zsírtartalommal bíró szülőktől származnak.*

KISEBB SZAKKÖZLEMENYEK.

+ A zabszalma értéke a fejőstehenek takarmányozásánál. Az összes gabonaneműek szalmája közül takarmányozásra leg jobbat ér a zabszalma, feltéve, hogy a maga idejében lett learatva és semmiféle gombabetegség nem támadta meg. A zabszalmában van a legtöbb protein, a fejőstehenek szívesen eszik és jól értékesítik. A legtöbb gazda ugyan az árpaszalmát becsüli legtöbbször és a zabszalma fölé helyezi, de igazságtalanul, mert az árpaszalma sokkal több károsítást szenved, amennyiben igen könnyen megpenészedik, mert különösen buja fejlődés mellett az árpa igen könnyen megdül és legkivált esős időben az árpaszalma tapértékéből sokat veszít, jóval többet, mint más gabonaneműek szalmája. Wolff kísérletek útján kimutatta, hogy a zabszalma nyers rostja, ép úgy emészthető, mint a széna rostja, anyaga, míg Wild szerint az árpaszalma emészthetési százaléka sokkal kisebb. Az bizonyos, hogy nem minden zabszalma egyenlő értékű és sok esetben kevesebb takarmányértéke van, mint az árpaszalmának. Sokszor a zabszalma nagyon kemény; a géppel vetett zab szalmája pedig mindig keményebb lesz, mint a kézzel vetetté. Ha a zabot igen alacsonyan aratják, illetve, ha rövid tarlót hagynak, gyakran bekövetkezik az, hogy a szalma az emésztő szerveket megsérti, ezt elkerülendő, alánlatos magasabb tarlót hagyni.

Azt állítják, hogy a zabszalma a vaját keserű utóízűvé teszi. Ez ugyan előfordulhat, de a hibát mindig a helytelen takarmányozásban kell keresnünk. A vaj említett kesernyős íze mindig előáll, ha bármilyen gabona szalmáját etetünk, abrak-takarmányt pedig nem adunk a tehéneknek. Ha azonban abrak-takarmányt is adunk, a vaj nem lesz keserű utóízű, arra is kell ügyelni, hogy csak egészséges szalmát etessünk. Gyakran előfordul, hogy a nagyon is értéktelen szalmát is meg kell etetnünk, ilyenkor a szalmát gőzöljük, ekkor a káros baktériumok tönkremennek. Penészes szalmát azonban hasas tehennel sohase etessünk, mert ez könnyen a tehének elvetélését okozhatja.

+ Növényvédelem a gyümölcsösben. A második permetezés ideje elérkezett, minnek eszközlése által sok gombabetegség ellen sikerrel védekezünk. Ahol lisztharmat mutatkozik, a kénporozást is már alkalmazhatjuk. A szilvaszárkák, moniliás, s fusikladiumos gyümölcsösök

mek leszedendők s elégetendők, a fertőzött ágak jó mélyre visszavágandók.

A hernyók vándorlását enygyűrűk alkalmazása által akadályozzuk meg. A lugasmiveleteken tartózkodó hangyák s darazsak édes folyadékokat tartalmazó, tágas száju üvegekben fogdoshatók össze. Mindennap reggel rázzuk meg fiatal fáinkat s gyűjtsük össze s semmisítsük meg a leesett rovarokat s hibás gyümölcsöt, mely utóbbi sok káros rovar tartózkodási helye. A levéltetvek ellen petróleumemulzióval, thanatonnal, rovarporkeverékkel vagy quasszioldattal történő permetezéssel védekezünk.

A fák természetes vagy mesterséges úton keletkezett vagy előidézett sebei oltóviaszszal, kátránnyal vagy karbolineummal kenendők be; a legnagyobb gondot itt a ráksek s a vértetű által előidézett sebek igénylik. G. N.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Szemle.

A földmivelésügyi miniszterium gazdasági tudósítóinak jelentései a hozzánk és az Országos Magyar Gazdasági Egyesülethez érkezett magántudósítások alapján mondhatunk véleményt az idei terméskilátásainkról és az áralakulásokról. Ezek szerint a buza terméskilátásai jó közepesek, a rozs közepesek, a zabé gyenge közepes. Az erdélyi országrészben általában nagy, sőt viharos esőzések voltak, amelyek sok helyen a gabona megdőlését idézték elő, vagy azzal fenyegetnek. Viszont az ország más vidékein esőhiányról panaszkodnak a gazdák. Az Alföldön a buzavetés általában jó, a rozs még csak most virágzik és kevésbé jól áll, a zab sok helyen megsárgult. A rozsda eddig nem lépett föl nagyobb mértékben, de kritikus ideje még nem mult el.

Ami már most a gabonaárakat illeti, azok a nemzetközi helyzet szerint is alakulnak. Az Északamerikai Egyesült Államok idei termése az ottani szárazság következtében kevésbé kedvezőek, másrészt Oroszország rozsterméséről és India buzaterméséről a hivatalos jelentések kedvezők. Nyugat-európa gabonatermés-kilátásai normálisak. Az általában kedvező terméskilátások következtében a külföldi és a budapesti gabonatorzsdén is a gabonafogyasztás tartózkodott a nagyobb vásárlásoktól és ez hatott némileg csökkentően az árakra.

Ami az árak további alakulását illeti, nálunk két főmomentumtól függének, és pedig: először az időjárás további alakulásától, másodsor a fenyegető aratósztrájk-tól, illetőleg a munkáskérdés megoldásától. Az első illetőleg jóslásokba természetesen nem bocsátkozhatunk; de tény, hogy kedvezőtlen időjárás még sokat ronthat a termésen. A szervezett aratósztrájk különösen az alföldi, délvidéki és dunántúli vármegyékben nagy aggodalomra ad okot és ha sikerül is a gazdáknak munkásaikkal kiegyezniük, ezt csak nagyobb munkabér fizetésével érhetik el, ami okvetlenül arra fog vezetni, hogy a gazdák nagyobb árt kívánják majd gabonájukért.

Ezt a körülményt tekintve és azt, hogy a Balkán országai felé magas vámok állapítottak meg, a gabonaárak még jó közepes termés esetén sem igen fognak a mostani névelő alá süllyedni, sőt ha az amerikai termés tényleg oly gyenge lesz, amilyennek most jelentik, az árak valószínűleg emelkedni is fognak.

*

Az 1905. évre vonatkozó ujoncállítást kivételesen a folyó évben június hó 11-től július hó 14-ig terjedő időközben fog megtartani, azon célból, hogy a fősorozásnak ebben az időben való megtartása az aratási munkálatok lefolyását ne zavarja, a honvédelmi miniszter 32000/906. szám alatt kelt s valamennyi törvényhatóság közönségéhez intézett rendeletében felhívta a törvényhatóságokat arra, miszerint többszöri közhírre tétel útján egyebek között figyelmeztessék az állítás köteleseket, hogy: minden más vidékre elszerződött állítás-köteles munkás kérheti, hogy ott sorozzák, a mely sorozójárásban a sorozás idejében épen tartózkodni fog, sőt ha ezt előzetesen nem is kéri minden állítás-köteles munkás, munkásigazolványát egy egyéb, a születési év és illetőségi hely tekintetében felvilágosítást nyújtó okmányát magával vivén, személyazonosságának igazolásával megjelenhetik azon sorozó-bizottság előtt, a mely abban a sorozójárásban működik, a hol ő mint munkás azon időben tartózkodik.

Egyben elrendelte a honvédelmi miniszter azt is, hogy ha a vidékre elszerződött s munkába menő állítás-kötelesek, — azt kérik, hogy a fősorozás után tartandó utóállításon jelentkezessenek, ebbeli kérelmük kedvező elintézése elé akadályok ne gördíthessenek.

Ezen rendelkezésekkel lehetővé van téve, hogy az állítás-köteles munkások a munkaszerződéseket jelentékenyebb akadályozás nélkül teljesíthessék.

*

A folyó év szeptember elején rendezendő kolozsvári XV. Erdélyrészi Tenyésztő-állatkiállítás és V. Erdélyrészi Gazdasági Gépkiallítás előkészületei javában folynak. Az állatkiállításra, a szokott arany és pénzdíjakon kívül, az eddignél jóval több állami és kiállítási érem lesz kitűzve. A tenyésztő gazdák köréből naponta nyilvánul az érdeklődés. A gépkiallítás keretében külön szakmánként fog a bírálat megejtetni és pedig — az eddigi terv szerint — a megnyitás előtti napon, külön osztályozott jury által. Külön-külön lesznek kitűzve állami és kiállítási érmek: az ekékre, vetőgépekre, kapálógépekre, aratógépekre, gőzcséplőkre, motorokra, terménytisztítókra, lóherfejtőkre, takarmányfeldolgozókra, súlymérőkre, malomokra, tejgazdaságiakra, gyümölcsészeti-ekre, baromfitenyésztési-ekre, vegyi szerekre, háztartási gépekre, háziipari cikkekre és új találmányokra stb. Így a verseny tisztán



Telefonszám 394.

Mendel Lázár Fiai sörözője, Torda

Ajánlja: hordókban és palackokban legjobb minőségű 1735

világos korona sörét

A már 10 év óta fennálló Kolozsmegyei főraktár Kolozsvárt, (Óvár, városi sörház) saját kezelés alatt áll.

Kolozsvárt kapható minden italmérésben, fűszer és csemege üzletben.

Telefonszám 394.



= Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök =

az országszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb

— „Eredeti Kalmár-rosták” és heremagtisztító gépek. —

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ezidőszert 16-féle nagyságban különböző szerkezetbe a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő általános terménytisztításához berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtóerőre alkalmazva. — Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk. 1274

KALMÁR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám. — Nagy-Enyeden állami aranyéremmel kitüntetve. — Sürgőncim: Kalmár-rostagyár.

egynemű tárgyak között történvén, a kitűntetések értéke jóval nagyobb és realisabb lesz. Mindkét kiállításra már legközelebb kiküldetnek a részletes prospektusok, programok és bejelentő ívek.

A bukaresti kiállítást, ha ugyan hinni lehet a keleti kis szomszéd állam legujabb értesítésének, f. hó 17-én csakugyan megnyitják. A legelső terminus szerint már áprilisban meg kellett volna nyitni. Nó, de ez már mindegy. A fődolog az, hogy végre mégis egyszer csak lehetővé válik az érdekesnek és tanulságosnak ígérkező románkiállítás megtekintése.

Az Erd. Gazd. Egylet is egy nagyobb-szabású tanulmány-kirándulást fog Bukarestbe vezetni az ősz folyamán (a kiállítás okt. közepéig lesz nyitva) lehetőleg akkor, mikor ott az időszaki állatkiállítás is rendeztetik. A tanulmányútra már eddig is sokan jelentkeztek.

A mezőgazdasági munkás-sztrájk, mely az országnak déli, nyugati és néhol alföldi közép részeit is veszélyezteti, nálunk — minthogy oly nagy kiterjedésű latifundiumaink nincsenek — ez időszert nem bir nagyobb jelentőséggel. Mindazonáltal az E. G. E. is csatlakozott az Orsz. Gazd.-Egyletnek azon akciójához, mely erélyesebb hatósági intézkedések megtételét sürgeti. Szomorú jele az időknak, hogy a nemzetközi bomlasztó elemek átkos munkáját, melylyel a régi patriarkális viszonyok erőszakos megbolygatására törnek, sem a sajtó, sem a kormány kellő energiával nem torolják meg. Minálunk — úgylátszik — már büntetlenül ragadhatják kezükbe a nép vezetését és korrumpálását oly elemek, amelyek előtt semmi sem szent, sem a nemzeti eszme, sem az ősi föld áldása...

— *Meteor jóslata.* Meteor írja: Junius havában a változási napok, fagyos csomópontok a hó 3-4-6-8-9-10-13-16-18-19-21-24-26-29-én állanak be, melyek közül legerősebb a 6-9-13-21 és 29-iki és pedig 6-13-iki esős, a 21-29-iki hűvös, változatos jelleggel. A sok változási napok folytán igen kevés állandó jellegű napot fog junius hava hozni a számunkra, legállandóbb időszaka e hónapnak még a 15-22-iki közötti rész lesz. *Zivatarkok és jégesők gyakori látogatásától kell tartanunk,* különösen, ha a napkitörések továbbra is ily nagymérvűek lesznek, mint jelenleg, ha pedig a kitörések nem érvényesülhetnek, helylyel sűrűbben föld-rengések jöhetnek elő.

— *A vetések állása.* A földmivelségi miniszter most tette közzé első számszerű terméscsúszást, amely az ideai terméskilátásokról elég reményteljes képet nyújt.

A gazdasági tudósítók az őszi köztül a *buzavetések* fejlődését csak igen kevés helyen kifogásolják. A kilátások legalább ez idő szerint, a múlt évinél is jobbak és csak az időjárástól függ, hogy a remények teljesebbé mehessenek. Az *őszi rozs* a kora tavasszal uralkodott hideg, szeles idő miatt nagyon sok helyen megritkult és ennek folytán a múlt évinél kisebb termést ígér. Az *őszi árpa* nagyobbára jó közepes fejlődést mutat, a *tavaszi árpa* csak ritka helyen kifogástalan, mindazáltal má még közepesnek jelezhető. A *zab* is megsínylette a tavaszi időjárást, ez a növény azonban magához tért és itt ott jó közepes termést ígér. A *repce* nap-nap mellett fogy, sokat szenved férgektől és e miatt ritka helyen felel meg a hozzáfűzött reményeknek. Aratása megindult. A *tengerit* meglehetősen jól elhelyezték, csak hogy egyenetlen kelése, utánvetése és főleg kapálása elég sok gondot okozott, most is hallani még kifogásokat. A *burgonya* igen jól fejlődik, szép gumóival bő termést ígér. A *répát* az ormánysok és balhák nagyon is megtizedelték; az utánvetés néhol nem is használt. A kerti növények, zöldségfélék, különösen pedig a takarmány fűnövények, országszerte jóval szebbek, mint a múlt évben voltak. Az anyaszéna-termés, bárha a zivatarkok eső néhol kárt is okozott, jó közepes eredményt adott az ország tulnyomó részében és a sarju fűnövény különösen az eső által látogatott részekben kielégítő. A mesterséges takarmányfélék hozama is többnyire megfelel a várakozásnak. A legelő fűnövénye is megfelelő, kivételt csupán egyes kisebb körzetek képeznek. Összegezve az eredményt, az ideai reménybeli termésről alábbi képet kapjuk:

	junius hó 1-én várható össztermés	1905 évi termés
métermázsákban		
<i>Búza.</i>		
Királyhágón túli vármegyék	4,142.600	3,803,310
Országos főösszeg:	46,594.400	42,867,832
országos átlag 7.72 mm.		
<i>Rozs.</i>		
Királyhágón túli vármegyék	1,101.500	1,044,047
Országos főösszeg:	12,691.300	13,739,126
országos átlag 6.41 mm.		
<i>Árpa.</i>		
Királyhágón túli vármegyék	617.700	629,622
Országos főösszeg:	12,628.900	13,597,440
országos átlag 6.95 mm.		
<i>Zab.</i>		
Királyhágón túli vármegyék	1,672.000	1,506,584
Országos főösszeg:	11,291.500	11,322,978
országos átlag 6.31 mm.		

— *Dijkedvezmény gyapju szállításánál.* A kereskedelemügyi miniszter a magy. kir. államvasutak igazgatóságát rendelettel utasította, hogy a budapesti gyapjuaukciókra rendelt gyapjúküldeményekre az állami vasutakon eddig alkalmazásban volt és darabárúként való föladásnál a II. oszt. díjtételek — kocsis és fuvarlevelenként legalább 5000 kg.-ért való díjfizetés mellett pedig az A) osztályú díjtételek alkalmazásában álló dijkedvezményt úgy az 1906. évi gyapjuaukciókra rendelt gyapjúküldeményekre, mint a budapesti gyapjúmosó gyárakba rendelt és ezen gyárak címe alatt gyári mosás céljából szállítandó gyapjúküldeményekre léptesse életbe.

— *Uj hitelszövetkezetek.* Az Országos Központi Hitelszövetkezet az ideai május hónapban Erdélyben az alábbi, újonnan alakult hitelszövetkezeteket vette föl kötelékébe: *Győrővásárhelyi* 40 t. 64 ü. r., *Magyarókeréke* községi (Kolozsm.) 31 t. 42 ü. r., *Marosszentannaz* (Marostordam.) 76 t. 104 ü. r. Az országban belépett összesen tizenkét új szövetkezet; eddig a kötelékhez tartozott 1892, felszámolt 1 szövetkezet, tehát marad május hó végén 1903 szövetkezet, amelyeknek köre kiterjed 6044 községre.

— *A szövetkezeti gabonaértékesítés Poroszországban.* A porosz kormány jelentést terjesztett be a képviselőháznak, amelyben beszámol a szövetkezeti gabonaraktár céljaira megszavazott összegek hovatartozásáról s egyúttal a gabonaértékesítő szövetkezetek működéséről is. A megszavazott öt millióból eddig gabonaraktárak építésére kiadtak 4,505,195 márkát, rendelkezésre áll még 494,804 márka. Államköltségen gabonaraktárt nem szándékoznak többé építtetni, miután ott ahol gabonaraktár építésének szüksége fenforog, a költségeket az időközben megerősödött szövetkezeti kötelékek rendszeren a saját anyagi forrásaikból teremtik elő. Azért is a kormány ezúttal lezárja jelentését a szövetkezeti raktár-alap hovatartozásáról, miután ilyen jelentések előterjesztésére többé szükség nincsen. Ami a *gabonaértékesítő szövetkezetek* működését illeti, ezekről a betérjesztett mérlegek alapján a következő adatok szólnak: huszonegy gabonaraktár-szövetkezet összesen 240,133,777 márka *nyereséget* mutat ki és csak három szövetkezet szenvedett összesen 3236,61 márka veszteséget. A szövetkezeti gabonaértékesítésről — így szól a hivatalos jelentés — tehát jogosult az az ítélet, hogy *ez lényegében megfelelt a várakozásoknak.*

— *A bukaresti kiállítás.* Az eszések ellenére serényen folyik a munka a kiállítás területén, ahol már az összes nagyobb építkezéseket befejezték, csupán a magyar pavillon állványain dolgoznak még az ácsok. Azt mondják különben, hogy a megnyitásra elkészül a magyar pavillon is. A kiállítás megnyitását ismét elhalasztották és pedig 14-ikéről 17-ikére, hirszerint az udvar kívánságára. Most kezdik a kiállítók tárgyaikat az egyes pavillonokban elhelyezni, de már most is megállapítható a kiállítás külső képe, mely határozottan egy ki-

Szivattyúk és Mérlegek

különleges gyár
Garvenswerke,
WIEN, II., Handelsquai No. 130.
Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse No. 6.

sebbszerű világkiállítás jellegével bir. Az egész kiállítás amfiteatrális elhelyezése, körívbe elnyúló emelkedéseken vannak az épületek, melynek katlanában mesterséges viz által körülvelt sziget emelkedik ki. Itt van a Potemkin városa, melynek falai alatt fognak a vizen azok a miniatür tengeri ütközetek lefolyni, amelyek e nembn az eddig látottakat felül fogják mulni. A kiállítás vezetősége minden alkalmat megragad, hogy a magyarok iránt előzékenységet mutasson és Kossuth Ferencz kereskedelmiügyi minisztert, ugyszintén Darányi Ignác földmívelésügyi minisztert értesülésünk szerint a napokban külön ünnepélyesen is meg fogják hívni, mert nagyon szeretnék, ha a magyar kormány valamelyik tagja kiállításukon megjelenék.

— Mezőgazdasági sztrájk Franciaországban. Párisból írják nekünk: A helybeli munkás börszéről kiadott jelszóra agitátorok özönlötték el Seine, Seine-et-Oise és Seine-et-Marne départementeokat s ezek az izgatók a mezőgazdasági munkásokat sztrájkra izgatják. Szervezett bandák járják be a gazdaságokat, majorokat és tanyákat. s erőszak alkalmazásával akadályozzák meg a cselédeket és munkásokat a dologban. A nyájuk után ballagó pásztorokat például egyszerűen lefogják és magukkal viszik. Sok tanyán az állatok etetését sikerült erőszakkal megakadályozniok. A helyzet különösen a városoktól távollevő gazdaságokban nagyon veszélyes, mert itt a terroristák majdnem szabadon garázdálkodhatnak. Minthogy a nagy mezei munkák most küszöbön állanak, a párisi munkásbörszén erősen hangoztatják, hogy az idén általános mezőgazdasági sztrájk lesz Franciaországban. A hír megdöbbentette Páris lakosságát, amely attól tart, hogy mezőgazdasági sztrájk esetén az élelem tetemesen meg fog drágulni. Azonban a francia országos gazdasági egyesület, az „Union agricole de France“ igazgatója megnyugtató kijelentést tett. Szerinte épp ilyenkor tömördek mezőgazdasági munkás özönlik be Belgiumból Franciaországba s az izgatók kiutasítása egyszerre nyugalmat fog teremteni

a francia mezőgazdasági munkások között, a kik a kívülről jövő izgatások nélkül sztrájkra, munkamegtagadására nem is gondolnának.

— Mellékletünk. Lapunk mai számához csatoltan veszik olvasóink a *Stephan Adolf utóda* cég által gyártott *Fix* meszelő és fertőtlenítő gép prospektusát, melynek átolvasását melegen ajánljuk.

— A barackpálinka. Magyarországon páratlan az a látvány, melyet a híres kecskeméti gyümölcs piac nyújt Ugyancsak híres Kecskemét a barackpálinkájáról is, melyet a legnagyobb mértékben az Első Cognacgyár Részvénytársaság állít elő Kecskeméten. A Barack Híradót kívánatra ingyen és bérmentve küldi meg az igazgatóság. 1709.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Segédszerkesztő:

ÉBER ERNŐ

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA.

Gazdák figyelmébe !!

„Gazdák Biztosító Szövetkezete“
Budapest, VIII., Baross-utca 10. sz. II.

saját érdekükben figyelmezteti a gazdákat, hogy

jégverés ellen

A biztosítás tekintetében mindennemű felvilágosítással és nyomtatvánnyal készséggel szolgál az igazgatóság.

A szövetkezet az Országos Magyar Gazdasági Egyesület s a földmívelésügyi kormány támogatásával alakult az 1900-dik évben. Biztosítéki alap: Alakult 100-ban. Alapítványok, a kormány hozzájárulásával 1,953.240 korona. Tartalékok 601.243-93 K.

1901. évi felesleg	90,349.-	1904. évi felesleg	72,438-23
1902. „	59,782-26	1905. „	61,730-60
1903. „	109,331-73	koronát tett ki.	

Biztosításokat elfogad:

tűz és jégkár ellen, ember életére

Az üzletredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4% díjvisszatérítést kaptak. Az 1902. évi üzletfelesleg közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903-ik évben a jégkár ellen biztosított tagok 4% díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2% díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906-ik évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adják fel biztosításukat: 5% engedményben részesültek. Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül is, avagy a helyi képviselők útján. 1043 II.

Ertesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy a kedvező feltételű kölcsönnyújtása és előzékeny eljárása révén kitünő hírnevű

„Nagyszeheni földhitelintézet“

részéről, **Kolozs és több szomszédos megye területére ingatlan jelzálog kölcsönök**

„kizárólagos ügynökségével“

biztattam meg. Ebbeli működésomban legkedvesebb kötelességem, hogy a bizalomteljesen hozzám forduló feleknek a lehetőségig gyors és költséget kímélő eljárással szolgálatára legyek. Bármimemű felvilágosítással, útbaigazítással készségesen, díjmentesen szolgálok. Különös előnye eljárásomnak, hogy minden kölcsönvevő bármily elhanyagolt birtok- és teher viszonyai véglegesen rendeztetnek. Egyidejűleg óva intem a n. é. közönséget. akár helybeli — akár budapesti — vagy vidéki pénzközvetítő csábító hirdetéseknek vagy „szaladó ügynököknek“, — amelyek ilyenmű jelzálogkölcsönt pénzintézetek közvetlen megbízását nem igazolják — fel nem ülni, mert ezek eljárása teljesen megbízhatlan, időt vesztő és minden esetben, akár eredményes, akár nem, terhesen költséges.

Teljes tisztelettel 1243

Erdélyi erdő-faanyag és bányaugynökség.

Gombos Benő Kolozsvár, Malom-u. 16. sz.

Ugyanott discret és legmegbízhatóbb módon bér- és magánházak, építési felkek, földbirtokok eladása és vétele a legkedvezőbb feltételekkel, valamint birtokbirtok lebonyolítatnak.

Magyar Jelzálog-Hitelbank

Képviselősege

Kolozsvárt, Jókai-utca 2-ik szám alatt (gr. Rhédey-ház, I. em.)

— Ez intézet alapítókéje 40 millió korona. —

ZÁLOGLEVÉLKÖLCSÖNÖKET nyújt **földbirtokra** és nagyobb városokban fekvő **házakra**, — a mennyiben a pénzvizonyok változtatást nem követelnek — 4%-os záloglevelekben a következő feltételek mellett:

15 évi törlesztésre	9.20%	40 évi törlesztésre	5.35%
20 évi törlesztésre	7.60%	42 1/2 évi törlesztésre	5.25%
25 évi törlesztésre	6.70%	45 évi törlesztésre	5.10%
30 évi törlesztésre	6.10%	50 évi törlesztésre	4.90%
35 évi törlesztésre	5.65%	65 évi törlesztésre	4.60%

Kölcsönök 4 1/2 %-os záloglevelekben is kaphatók ezekhez viszonyított magasabb annuitás és kedvezőbb leszámítás mellett.

A fennebbi részletekben úgy a kamatok és kezelési, mint a tőketörlesztési hányad is befoglalatik.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az **„Erdélyi Gazdasági Egylet“** bizalmi férfiai adnak véleményt.

„AGRARIA“ magyar gépforgalmi és szab. osztrák-magyar államvasút-társaság részvény-társaság

resiczai mezőgazdasági gépgyáranak vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!

Egyetememes acélekék.

Eltörhetetlen tégelyacélekefej.
Páncélacél-kormánylemezek.
Magasított acél-ekefej.
Porvédő kerekek.
Acél gerendely.

Tiszta acélsanyag saját hámorainkból.

1457

Sürgönyeim: „Agraria“ Budapest, Rövidített levélcím: „Agraria“ Budapest, V., Váci-ut 2.

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk. Kérjünk árjegyzéket mivel ez az összes talajmivelő-gépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt — és díjmentesen küldetük. Ekegyártás terén legelső-rangu magyar gyártmány, felülmúlja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR BUDAPEST

RÉSZVÉNY TÁRSULAT

Legtökéletesebb rendszerű — **gőzcséplőkészletek.**

Külön árjegyzékek mindennemű gazdasági gépekről!

Magánjárók

(uti mozdonyok)

cséplési-, vontatási- és tarló-szántási czelokra (a mozdony után akasztott egy ölet fogó ekével!)

Olcsó üzem! Tökéletes munka!

Referenciával és bővebb felvilágosítással szívesen szolgálunk.

Seffer Antal SPORT ESZKÖZÖK ÉS KÖTÉLGYÁRTÓ IPARTELEPE

BUDAPEST, IV., KÁROLY UTCA BOLTSZÁM 12. (KÖZP. VÁROSHÁZ ÉPÜLETÉ)

Függőágy: 2,75 frt-tól

Gyermekbutor nagy választékban.

Vízmentes ponyva és zsák

Lóháló: párja 8 frt-tól

Osszehajtható kerti butor nagy választékban.

Lawn-Tennis kerítő hálókat függőlegesen álló szemekkel fekete réz hátrányozva 0 mtr. 6 krt-tól

Összehajtható támlásszék. csikos vitorlavasszal drb. 3,60 frt-tól

Valódi angol Lawn Tennis labda tzt. 3 frt. 50-tól.

Valódi angol és amer. Racket 3 frt-tól.

Györcsi hinta szafajozható kötélen 3 frt-tól

Mindenemű kötélárú hosszú száruk kenderből.

Szertornák hádsereg részére.

Teke baba és gölyő.

Tornatermek berendezése és felszerelése

Kötél hágcsó: 4 méter 6 frt.

TELEFON: 15-56. Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve, Vidéki megrendelések pontosan fogantositatnak. ALAPITTATOTT: 1878.

1900. párisi világkiállítás Grand Prix.

KWIZDA FERENC JÁNOS

cs. és kir. ausztriai-magyarországi, kir. román és bolgár fejed. udv. szállító, ker. gyógyszerész

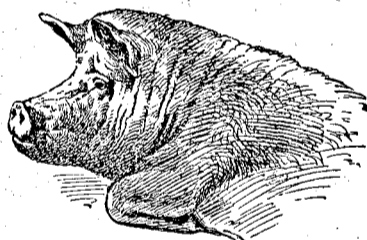
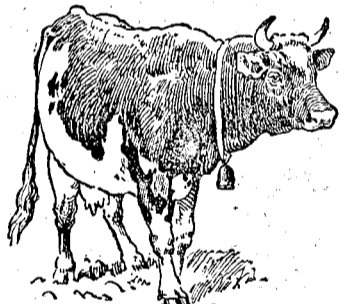
1737. I. Korneuburg, Bécs mellett. — Lósportcikkek.



Kwizda-féle Restitutions-fluid

cs. és kir. szab. mosóvíz lovak számára.
Ára egy üvegnek 2 kor. 80 fill.

Több mint 40 éve használják az udvari és más nagyobb istállókban, egy a polgári mint katonai körökben, az izmok erősítésére, nagy használat előtt és izombénaság ellen. A lovat trainingben igen nagy munkabírássra képesíti.



KWIZDA-féle Korneuburgi marha-táppor.

Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. — 50 év óta a legtöbb istállóban használatban étvágytalanság, rossz emésztés-nél, a tej javítására s a tejelés fokozására. 1 doboz ára 1,40 K. 1/2 doboz 70 fillér.

Kwizda-féle sertés- és baromfi-por

Egészségi por a hizlalás előmozdítására. Kis doboz Kor. 1,20. Nagy doboz Kor. 2,40.

Kwizda-féle baromfi-por

dietaetikus szer a tápszerhez való hozzáadásra ludak, kacsák, tyukok, gyöngytyukok, pávák stb. részére. Egy doboz ára K. 1.

Csakis ezen védjeggyel valódi. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész, Budapest, VJ., Király-utca 12. és Andrassy-ut 26. szám.

GŐZEKE-KÉSZLET

FWLER-FÉLE KÉT-GÉPES RENDSZER, HASZNÁLT, JÓ ÜZEMKÉPES ÁLLAPOTBAN, OLCSÓN

1761

ELADÓ. KÉRDÉSEKET „GŐZEKE” JELIGE ALATT MOSSE RUDOLF, BUDAPESTEN, FERENCIEK TERE 3 TOVÁBBIT.

BUDAPESTEN
AZ EGYETLEN
FÜGGETLEN
ELLENZÉKI

1760

nagy napilap:

„AZ UJSÁG”

Előfizetési ára:

Egész évre	28 k. — f.
Fél évre	14 » — »
Negyedévre	7 » — »
Egy hónapra	2 » 20 »

GYÖNYÖRŰ ALBUMAJÁNDÉK
KARÁCSONYRA AZ UJSÁG MINDEN
ELŐFIZETŐJÉNEK KIVÉTEL
NÉLKÜL:

Megrendelési cím: AZ UJSÁG kiadóhivatala,
BUDAPEST, VII., Kerepesi-ut 54.

Legyek

istállóból, konyhából, méz-szárszékéből, vágóhidról biztosan elűzetnek, ha **Legy-Bonodor** ral megszeliük. — Legjobb már tavaszkor! — Egy kiló elegendő 25 □ méterre. 5 kiló, leírással, 6 korona, franco, utánvétellel

FODOR FERENC

Budapest,

Kisfaludi-utca 40. szám.

1721. I.

Mezőgazdasági Hitelbank

részvény társaság.

Budapest, V., Báthory-utca 5.

Előnyös feltételek mellett nyújt

gazdasági beruházási,
függő termési,
hizlalási,
szeszgyári,
tejgazdasági,
dohánytermelési,

1650
kölcsönt

Gyakorlatban kitünően bevált.

Számos elismerés.

Nedves falak Istálló mennyezetek

gyökeres kiszáritása, tökéletes páramentesítése,
„KOSMOS” hornyolt asphalt lemez alkalmazásával.

Részletes ismertetés az „Erdélyi Gazda” 1906. évi 7. és 8. számaiban is megjelent.

GREIF ANTAL

okl. mérnök műszaki irodája

Budapest, VIII., Salétrom-u. 10.

— Telefon 89—24. —

Mindenemű felvilágosítás, minta, ismertetés és költségvetés díjmentes.

1679

Képviselők keresztetnek.

Mótor-benzint

minden fajsúlyban és mindennemű motorhoz alkalmasat jutányosan szállít a

Kőolajfinomító-gyár Részv.-társ. brassói gyarából.

Megrendelések a brassói irodába intézendők. Benzin adómentességére vonatkozó eljárást illetőleg, a kellő felvilágosítás ugyanott készséggel megadatik. 1657.

BONODOR-folyadék!

A legbiztosabb árnyékszékesszagtól húzamosabb időre rögtön eltávolítja. Bruttó 5 kilogrammos bádogszelenczében bérmentve 7 korona 50 fillér. — Eleget 1 évre. 1 kiló próbacsomag 2 korona 50 fillér szállítás nélkül.

BONODOR-POR 5 kilós csomagokban 7 korona bérmentve. — 1 kiló próbacsomag 2 korona szállítás nélkül. 1721. II.

A gazdaságban használjuk: különösen istállóban, olban, az alomra szórva A trágya úgy a vetőmagvak conserválására. Bővebb felvilágosítással szolgál Fodor Ferenc, Budapest, Kisfaludy-u. 40.

A VILÁG LEGJOBB MOSÓGÉPE AZ IDEAL-MOSÓGÉP

Gyártja: RAK és HOBZA, Hranice (Morvaország.)

Magyarországi képviselő:

ZITRIN IGNÁCZ, Sárospatak.

Prospektusok kívánatra ingyen és bérmentve.

THOMASSALAK-LISZT

Csillag-védjegyű Stern-Mark a legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágya

minden kalaszos-, kapás- és takarmánynövény (lóhere, lucerna, e c) részére, valamint szőlő, gyümölcsfa, kerti vetemény és ugar trágyázására is.

Szíveskedjék a védjegyre, ólomzárra és tartalomjelzésre ügyelni!!!

KALMÁR VILMOS

BUDAPEST, VI. KER., TERÉZ-KÖRUT 3. SZ.

a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H, Berlin. vezér képviselője a magyar korona országainak területén. 1747.

Elpusztíthatatlan minőségű

juta-, len- és kenderzsákok

vizhatlan vitorlaváson és juta-kazal, gép- és szekértakaró

ponyvák

bármily nagyságban gyári áron 1738

kölcsönzsákok

minden célra

kölcsönponyvák

vasuti kocsik és asztagtakaróhoz legmérsékeltőbb kölcsönj ellenében

vizmentes esőköpenyegek

igen jutányos áron szőlőkötöző jutafonalak

Ia egyszerhasznált, kg-ja 45 fillér, kötélárak, lópokrócok, egyszer használt juta-csomagoló vásznak.

Hungária kévekőtelek.

Minden anyag töltésére alkalmas egyszerhasznált zsákok vétele és eladása:

Nagel Adolf

zsák- és ponyva-nagyraktár és kölcsönintézetében.

BUDAPEST,

V., ARANY JÁNOS-utca 10.

Sürgöncyim:

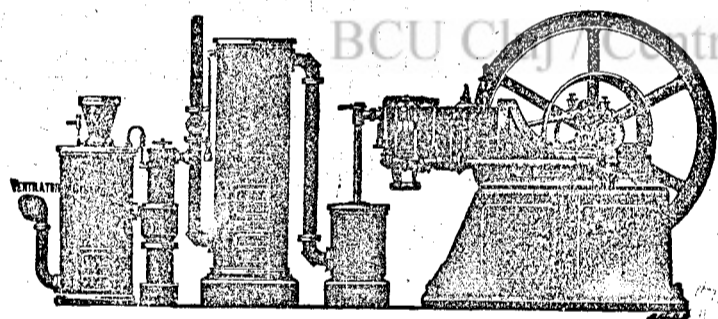
„Nagel, Budapest.“

Vidéki telefon: 35—92 sz.

Nős gazdatiszti vagy ispáni

állást keres

feltétlen józan életű szorgalmas, erélyes 30 éves ev. ref. vallású, magyarul, románul és németül beszélő, 5 éve nagyobb gazdaságban működő ispán, — állattenyésztést, marhahizlaltást és külső mezői gazdaságot kifogástaluan érti. Gazdasági gyakorlatát megelőzőleg végezte a kassai vízmester-iskolát és 4 évig működött ezen a téren, érti az összes talajjavítási munkálatokat u. m. lecsapolás, alagesővezés, vízvezeték, örtokfelmérés és felosztásokat stb. Jelenlegi helyét nősülési szándékaért óhajtaná megváltoztatni. Legjobb információkkal rendelkezik. Szíves ajánlatokat „Nős Gazdatiszt“ címen a kiadóhivatalba kerek. 1748



Eredeti OSERS és BAUER motorok

BUDAPEST, VI., Podmaniczky-utca 18.

Motorgyár és vasöntöde: Bécs.

Benzin- és petroleum-motorok és locomoblok, szivó-gáz-motortelepek 2—3 fill. üzemköltséggel. — Kedvező fizetési feltételek. — Elsőrangú gyártmány. — Költségvetés és árjegyzék ingyen.

GANZ és TÁRSA

vasöntő- és gépgyár részvénytársulat BUDAPESTEN.

Elektromos világító és erőátviteli berendezések egyen- és váltakozó áramra Kolibri ilylampak Brillians ilylampak reklámeclokra

Elektromos üzem berendezése uradalmakban és gazdaságokban. Meglévő üzemi berendezések átalakítása.

Elektromos üzemű szivattyúk, tejgazdasági berendezések, emelőgépek, ventilátorok, mezői vasutak, szántó-, e-epelő-, aprító- és takarmányozó berendezések.

Motorok benzin-, spiritusz-, gáz-, szivó-gáz- és kohógáz-üzemre minden nagyságban 3000 lóerőig. Üzemköltség: 1—2 fillér lóerőnként és óránként.

Emelődaruk kézi-, gőz-, petroleum- vagy elektromos hajtásra.

1719 Árjegyzékekkel és költségvetésekkel szívesen szolgálunk.

Közuti hengerlőgépek gőzekék. Gőzmotoros személyszállító vasutikocsik kis és nagyvasutak számára.

Mindenféle vasuti kocsik személy- és teherszállításra. Vasuti felszerelések. Kéregöntésű kerékek (Griffin rendszere).

Hengerszék malmok számára, kéregöntött hengerrel. Mindenféle malomgépek Egész malmok berendezése és felszerelése.

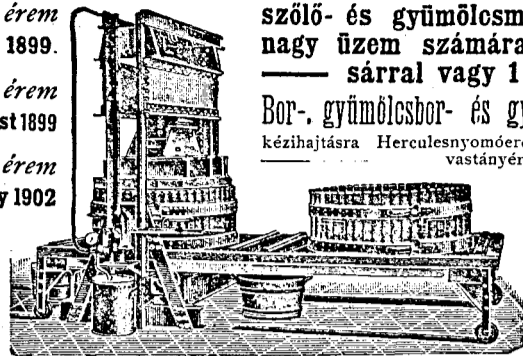
Brikettsajtók szén, fűreszpor s effélék briketkezésére.

Turbinák minden egyes esetben a helyi szükségletnek megfelelően szerkesztve, tehát az elérhető legnagyobb hatásfok biztosításával. Speciális gépek a papír- és cellulózgyártáshoz. Transzmissziók. Füsttemesztő készülékek. Gyári berendezések.

Cichéket
mindennemű nyomtatványhoz szép és tisztá kivitelben pontosan és olcsón
Fischer's Patent
Budapest
Vasúti utca 10. szám
Közvetlen megrendelés pontosan és olcsón

Hydraulikus sajtók

Arany érem
Szeged 1899.
Arany érem
Budapest 1899
Arany érem
Pozsony 1902
Hydrau-
likus
sajtóért



szőlő- és gyümölcsmust sajtolásra a nagy üzem számára 2 kitolható kossárral vagy 1 kossárral.

Bor-, gyümölcsbor- és gyümölcsnedv-sajtókat kézihajtásra Herculesnyomóerő-szerkezettel, fa- vagy vastányérral.

Gyümölcs és szőlő őrlőket bogozógépeket

Gyümölcs-aszaló készülékeket gyártanak és szállítanak jótállás mellett, mint különlegességet a legújabb szerkezetben

Mayfarth Ph. és Ta., Bécs, II/1.

különlegességi gyár gyümölcsértékesítési gépekben.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. Megrendelések idejekorán kéretnek

1750

„Grand Prix“ (a legnagyobb kitüntetés)
a saint-louis-i világkiállításon.
Alfa Separator R. J.

Iroda és gyár: Budapest, VI., Lomb-utca 11.

Tejgazdasági Gépgyár.

Szállít tejgazdasági eszközöket és gépeket!
Tehénészetek, tejgazdasági telepek, tejszövetkezetek berendezése!

Mindig friss sajtoltó por és folyékony oltó!

Több mint 600 első díj!!!

Évi gyártás kb. 80,000 Alfa separator.

Arjegyzékkel, költségvetéssel, utbaigazítással készséggel szolgálunk.

1018.

Munkácsy-féle szab.

TAKARÉKTŰZHELYEK.

1904. Földmívelésügyi miniszt. 600 k. első díja.

1904. Veszprémmegyei gazdasági kiállítás Aranyérem.

1904. Hódmezővásárhelyi gazdasági kiállítás Elismerő oklevél.

1905. Nagyenyedi IV. Gazd. orsz. gépkiallítás áll. Ezüstérem.

Mindenféle igényeknek megfelel, készül 22-féle nagyságban

Csempeburkolattal is.

Arjegyzéket és költségvetést ingyen és bérmentve küld:

LOSSINSZKY IMRE okl. gépészmérnök,

BUDAPEST, V., ker., Lipót-körut 7. szám.

1759

Személyszállító vonatok indulási ideje 1906. május 1-től.

A vonatok indulási ideje közép-európai idő szerint van megállapítva. Az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli idő a percek aláhúzásával van megjelölve.

1651

Budapest felé:

545 sz. Tv. sz. sz.	507 sz.* szem. v.	501 sz. gyors v.	503 sz. gyors v.	505 sz. szem. v.	511 sz. gyors v.
130	602	1110	523	708	1259

Kolozsvárról indul:

Dés felé:

2 sz. szem. v.	14 sz. vegy. v.
725	537

Brassó felé:

512 sz. szem. v.	506 sz. szem. v.*	516 sz. vegy. v.	508 sz. szem. v.	502 sz. gyors v.
532	854	1051	830	611

* Az 507. sz. személyvonatnál Kolozsvár és Csucs között az egy útra szóló szomszédos forgalmu menetjegyek érvénytelenek.

Predeál felé:

592 sz. sz. sz. t. v.	582 sz. Tv. sz. sz.	530 sz. vegy. v.	602 sz. gyors v.	502 sz. gyors v.
650	1135	345	459	219

Brassóból indul:

Budapest felé:

507 sz. szem. v.	501 sz. gyors v.	553 sz. Tv. sz. sz.	601 sz. gyors v.	505 sz. szem. v.
532	245	210	1026	807

* Az 506. sz. személyvonatnál Nagyvarad és Tövis között az egy útra szóló szomszédos forgalmu menetjegyek érvénytelenek.

Sepsi-Szent-György felé:

Zernest felé:

7802 sz. szem. v.	7804 sz. szem. v.	8712 sz. vegy. v.	8774 sz. sz. sz. t. v.	8617 sz. vegy. v.	8615 sz. vegy. v.
515	826	250	634	300	933

Tövisről indul:

Maros-Ludasról ind.

Brassó felé:

Kolozsvár felé:

Arad felé:

Beszterce felé:

506 sz. szem. v.	602 sz. gyors v.	508 sz. sz. sz. t. v.	502 sz. gyors v.
1229	1154	128	833

507 sz. szem. v.	501 sz. gyors v.	515 sz. szem. v.	505 sz. szem. v.	511 sz. szem. v.
157	812	1243	338	900

607 sz. szem. v.	623 sz. vegy. v.	601 sz. gyors v.	605 sz. szem. v.	625 sz. vegy. v.
200	816	333	355	855

8112 sz. vegy. v.	8164 sz. sz. sz. t. v.
345	906

Kis-Kapusról indul:

Nagy-szebenből indul:

Szegesvárról indul: Sz.-Udvarhelyről ind:

Nagy-Szeben felé:

Kis-Kapus felé:

Fogarasz felé:

Sz.-Udvarhely felé:

Szegesvár felé:

8402 sz. szem. v.	8464 sz. sz. sz. t. v.	8404 sz. szem. v.	8412 sz. vegy. v.
228	443	1120	710

8405 sz. szem. v.	8411 sz. vegy. v.	8403 sz. sz. sz. t. v.	8413 sz. vegy. v.	8401 sz. szem. v.
705	731	1258	300	445

5902 sz. szem. v.	5912 sz. vegy. v.
420	130

8512 sz. vegy. v.	7874 sz. vegy. v.
310	1034

8511 sz. vegy. v.	8513 sz. vegy. v.
700	234

A 8464. és 8463. sz. vonatok csak kedden és pénteken közlekednek.

Maros-Vásárhelyről indul:

S.-Szt.-Györgyről

Kocsárd felé:

Szász-Régen felé

Brassó felé:

Csik-Szereda felé:

K.-Vásárhely felé:

8001 sz. szem. v.	8005 sz. szem. v.	8003 sz. szem. v.	8011 sz. vegy. v.
526	1225	538	935

8014 sz. vegy. v.	8016 sz. vegy. v.	8018 sz. vegy. v.
506	1042	545

8705 sz. szem. v.	8711 sz. vegy. v.	8701 sz. szem. v.
705	1239	450

8802 sz. szem. v.	8804 sz. szem. v.	8812 sz. vegy. v.
700	1039	500

8702 sz. szem. v.	8704 sz. szem. v.
645	1020